

فهرست

تاریخ موسیقی با داستان‌های مصور

۷	دوران پیش از تاریخ
۹	دوران باستان
۹	کار، عشق و دین در مصر
۱۰	در بین‌النهرین گریه می‌کنند
۱۱	... و در اسرائیل دعا می‌کنند
۱۱	در یونان موسیقی به هنر بدل شد
۱۴	در روم همه چیز با عظمت است
۱۵	وحشی‌ها، موسیقی متفاوت
۱۶	سده‌های میانه
۱۶	آواز گرگوریایی
۱۷	عرب‌ها می‌آیند
۱۸	پلیفونی
۲۰	دوره‌گردها و خنیاگران
۲۲	آرس نووا
۲۳	اهالی فلاندر، بورگونی‌ها و انگلیسی‌ها
۲۴	گیوم دوفه
۲۵	رنسانس
۲۵	ژوسکن دوپره
۲۷	کلمان ژانکن
۲۸	اورلاندو دلاسوس
۲۹	جووانی پیترونیچی پالسترینا
۲۹	شکوه و جلال مادرینگال
۳۰	سده هفدهم
۳۰	در ونیز
۳۰	در ناپل
۳۰	در فرانسه
۳۱	در انگلیس
۳۲	در اسپانیا
۳۲	در آلمان
۳۳	کنسرت‌های سازی
۳۴	کلاودیو مونته‌وردی اپرا را آفرید
۳۶	شوتس و رنسانس آلمان
۳۷	لولی در دربار لویی چهاردهم
۳۸	جنگ بوفون‌ها
۳۹	هنری پرسل و انگلیس
۴۰	پیدا شدن ژانر کنسرتو
۴۱	برتری اپرای ایتالیا
۴۲	سده هژدهم
۴۲	آنتونیو ویوالدی

ترجمه ناتالینا ایوانووا، هرمز ریاحی
از *Histoire de la musique*
en bandes Dessinées
Bernard Deyries, Denys Lemery,
Michael Sadler
Van de Velde, Paris, 1984

فرهنگ‌نشر نو تهران، خیابان میرعماد، خیابان سیزدهم،
شماره سیزده، تلفن ۸۸۷۴۰۹۹۱

نوبت چاپ اول، ۱۳۹۹
شمارگان ۱۱۰۰
پویش گرافیکی ژاله نحیفی
طراح جلد حکمت مرادی
لیتوگرافی فرایند گویا
ناظر چاپ بهمن سراج

همه حقوق محفوظ است.

فهرست کتابخانه ملی

سرشناسه دنیس، برنار
عنوان و نام پدیدآور تاریخ موسیقی با داستان‌های مصور/ برنار
دیری، دنی لمری، مایکل سدلر؛ ترجمه ناتالینا
ایوانووا، هرمز ریاحی.
مشخصات نشر تهران: فرهنگ نشر نو: آسیم، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری ۱۵۰ص: مصور (رنگی).
شابک ۹۷۸-۶۰۰-۴۹۰۲۳۲-۸
وضعیت فهرست‌نویسی فیبا
موضوع موسیقی -- تاریخ و نقد --
داستان‌ها، مجله‌ها و فکاهیات تصویری
شناسه افزوده لمری، دنی (Lémery, Denys); سدلر، مایکل
(Sadler, Michael); مترجم: ایوانووا، ناتالینا؛
ریاحی، هرمز.
رده‌بندی کنگره ML۱۶۰
رده‌بندی دیویی ۷۸۰/۹
شماره کتاب‌شناسی ملی ۶۲۳۹۲۵۱

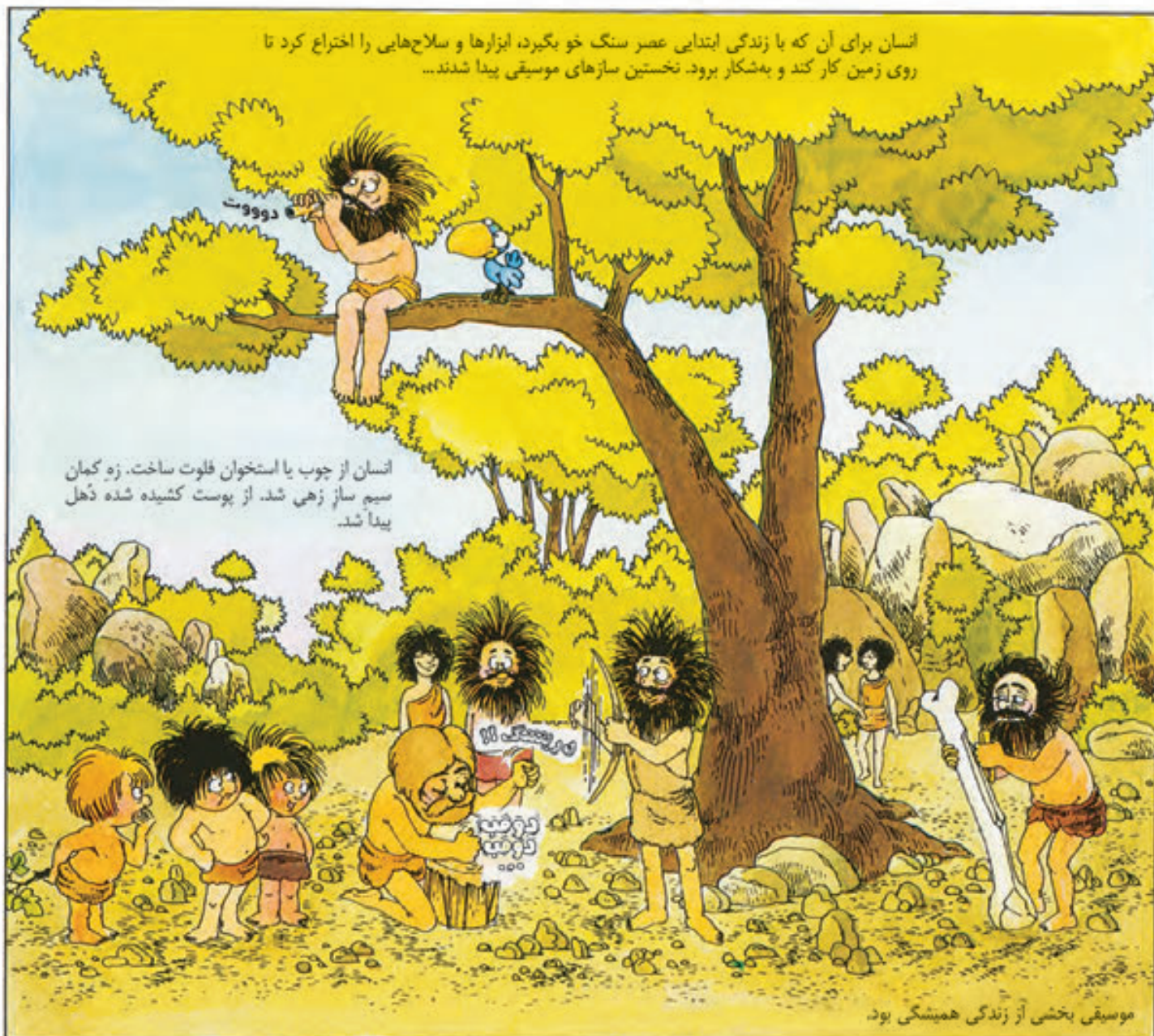
مرکز پخش آسیم
تلفن و دورنگار ۸۸۷۴۰۹۹۲-۵
فروشگاه اینترنتی www.nashrenow.com

۹۳	فرانسه از لالو تا شوسون	۴۳	گتورگ فریدریش هندل
۹۶	آغاز سده بیستم	۴۴	دودمان باخ
۹۶	با مالر سده‌ای پایان می‌یابد و سده دیگر آغاز می‌شود	۴۶	سمفونی احساسات تازه‌ای را پدید آورد
۹۸	ریشارت اشتراوس	۴۷	پایان یک عصر
۹۹	ولف، واپسین آهنگساز بزرگ ترانه (لید)	۴۸	کلاسیسیسم
۹۹	چیره‌دستی بوزونی	۴۸	کریستف ویلیبالد گلوک
۱۰۰	وایل، انتقاد تند جامعه	۴۸	فرانتس یوزف هایدن
۱۰۱	رگر، هیندمیت و آرف، نگاهی به گذشته، نگاهی به آینده	۵۰	ولفگانگ آمادئوس موتسارت
۱۰۲	«مکتب وین» و پیدایش دودکافونیسیم	۵۲	لودویگ وان بتهوون
۱۰۴	با پوچینی گریه کنیم	۵۶	رمانتیسیم
۱۰۵	اِپرای ایتالیایی به سبک «وریزمو»	۵۶	فرانتس شوبرت و صمیمیت ترانه (لید)
۱۰۵	... و گردشگری موسیقی رِسپِیگی	۵۹	کارل ماریا فون وبر و اِپرای رمانتیک
۱۰۶	گذر از وریزموی ماسنه به لطافت فوره	۶۱	آسمان صاف مندلسون
۱۰۷	از فلوت یک فاون موسیقی جدیدی زاده می‌شود	۶۲	فردریک شوپن
۱۰۹	چاروهای دوکا و گلابی‌های ساتی	۶۳	عصر پیانو
۱۰۹	وضوح راول	۶۴	روبرت و کلارا شومان
۱۱۰	شرق روسل	۶۶	اکتور برلیوز، شیفته شگفتی‌ها
۱۱۰	«گروه شش»	۶۹	فرانتس لیست، جادوگر پیانو
۱۱۲	عرفان اسکریابین و التقاط استراوینسکی	۷۱	پیروزی ملودرام
۱۱۴	تحول مکتب‌های ملی	۷۱	چوناکینو روسینی و «اِپرا بوفّا»
۱۱۴	روسیه، از پراکوفیتف تا خاچاتوریان	۷۲	بلینی و دونیدرتی
۱۱۶	لهستان شیمانفسکی	۷۳	جوژیه وردی
۱۱۶	مجارستان بارتوک و کودای	۷۶	آهنگسازان آثار کم اهمیت تر در آلمان
۱۱۸	چکوسلوواکی یاناچک و مارتینو	۷۶	... و در فرانسه
۱۱۹	دانمارک نیلسن	۷۷	ریشارت واگنر
۱۱۹	فنلاند سیبلیوس	۸۰	مایربر و گونو
۱۲۰	انگلستان، از سالیوان تا بریتن	۸۱	ژرژ بیزه، فرانسوی در «میدان گاو‌بازی»
۱۲۲	بیداری اسپانیا	۸۲	سیب‌های فرانسوی سن سانس
۱۲۳	برزیل ویلا - لوبوس	۸۳	افنیاخ و اِپرت
۱۲۴	ایالات متحد، از آیوز تا کوپلند	۸۴	والس وینی
۱۲۵	از اسپیریچوئال سایه‌بوستان و بلوز تا جاز	۸۵	مکتب‌های ملی
۱۲۸	موسیقی معاصر	۸۵	نوروژ گریگ
۱۲۸	غریب‌گرایی و الکترونیک	۸۵	چکوسلوواکی اسمتانا
۱۲۹	موسیقی در همه خانه‌ها	۸۶	دوورژاک، از پراگ تا «دنیای نو»
۱۳۰	پدیده «بِت‌سازی»	۸۷	بیداری روسیه با گلینکا
۱۳۲	زمان و شهرت	۸۷	... و «گروه پنج تن روس»
۱۳۲	جریان «فرانسه نو»	۹۰	چایکفسکی، روس اروپایی
۱۳۳	سه «کودک شرور» موسیقی معاصر	۹۱	رمانتیسیم متأخر
۱۳۳	پیتر بولز	۹۱	یوهانس برامس
۱۳۴	کارلهاپنتس اشتوکهاوزن	۹۲	آنتون بروکنر، «خنیاجر خدا»
۱۳۴	موسیقی انضمامی و موسیقی الکترونیکی	۹۳	عرفان سزار فرانک
۱۳۵	لوتیچی نونو		
۱۳۵	دالاپیکولا یا آرزوی آزادی		
۱۳۵	چالش‌های موسیقی کیچ		
۱۳۶	دلک‌بازی‌ها، موسیقی شانسی و سریالیسم (موسیقی تکراری)		
۱۳۶	مرزهای جدید موسیقی در اروپا		
۱۳۹	نمایه		

تاریخ موسیقی با تاریخ انسان آغاز شد...

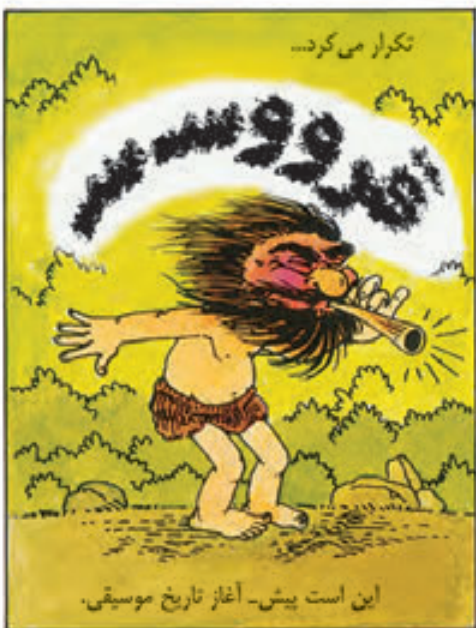

انسان برای آن که با زندگی ابتدایی عصر سنگ خو بگیرد، ابزارها و سلاح‌هایی را اختراع کرد تا روی زمین کار کند و به‌شکار برود. نخستین سازهای موسیقی پیدا شدند...

انسان از چوب یا استخوان فلوت ساخت. زه کمان سیم ساز زهی شد. از پوست کشیده شده ذهل پیدا شد.

موسیقی بخشی از زندگی همیشگی بود.

تکرار می‌کرد...

این است پیش - آغاز تاریخ موسیقی.

انسان به صداهای طبیعت گوش می‌سپرد... و آنچه را می‌شنید...

اسپانیا در دوره پادشاهی فیلیپ دوم می‌خواست قدرت نظامی خود را بر انگلستان تحمیل کند. اما نیروی دریایی اسپانیا که به «آرماهای شکست ناپذیر» معروف بود در سال ۱۵۸۸ توسط کشتی‌های انگلیس نابود شد.

در مادرید در دربار شاه آثار موسیقی مورالس و آنتونیو دکاوسون هنوز تحت‌تأثیر تفکر اهنگسازان همعصر فرانسه و ایتالیا قرار داشت. اما هنر موسیقی تومازو لونیز دا ویتوریا به معنای واقعی از خصلت اسپانیایی برخوردار بود.

در آلمان آن دوره که تفرقه بیداد می‌کرد، موسیقیدانان آلمانی تأثیر چندی بر تاریخ موسیقی نگذاشتند. به‌جز شاید هاسلر شاکرد اورلاندو دلایوس و جوانی و آندرن گابریلی که کوشیده بودند میان سبک پلیفونی و مکتب ونیزی خط تلفیقی ترسیم کنند. هاسلر اهل داد و ستد نیز بود، اما در درستکاری او شک نداشته‌اند.

مارتین لوتر، راهب سرشناس دوره اصلاح‌گرایی، کُرال را در کلیساهای نوبنیاد ارتقا داد.

لوتر عاشق موسیقی بود و یقین داشت که هر ترانه زیبا نزد پروردگار مقبول است.

یوهان سباستیان باخ هنر کُرال را به‌لوح رساند. اصلاح‌گرایی لوتری انگیزه فوق‌العاده‌ای در موسیقی به خواب رفته آلمان دمید.

در آلمان دو فرم موسیقی به‌وجود آمد: لید (شعری که به‌موسیقی تبدیل شده) که به‌ویژه با آثار شوپرت در سده ۱۹ به اوج خود رسید و کُرال که در آن هماهنگی متن مذهبی با ملودی محلی انجام می‌گرفت.

با تمرین ویول و آهنگسازی وقت می‌گذراند و با شاه جوان، لویی چهاردهم، رابطه دوستانه‌ای داشت، به او حرکتهای جدید رقص را یاد می‌داد.

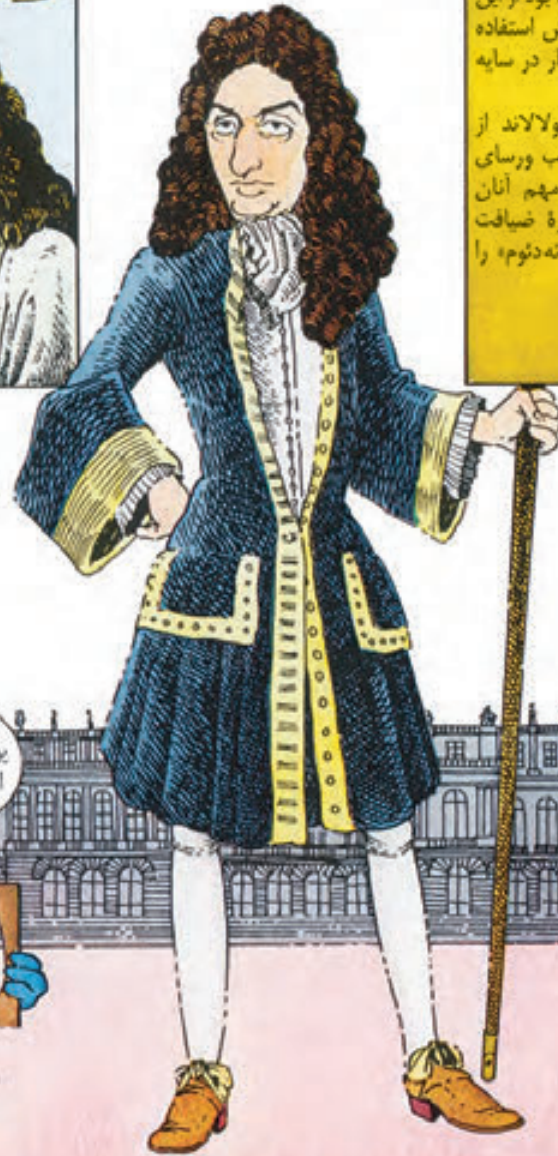

فرانسه سال ۱۶۴۳: تاریخ می‌گوید زن باتیست لولی کودک به‌عنوان شاگردانشیز وارد فرانسه شد. شاید این راست نباشد، اما آنچه که قطعی می‌دانیم این است که در ۱۱ سالگی در کاخ ورسای به‌دوشس مونیاتسیه معروف به «گراند مادموازل» زبان ایتالیایی درس می‌داد.

البته لولی که دل شاه را برده بود از این موقعیت برای جا انداختن آثارش استفاده می‌کرد. همعصران او به ناچار در سایه باقی می‌ماندند.
آندره کامپرا و میشل دولاند از برجسته‌ترین نمایندگان مکتب ورسای به‌شمار می‌رفتند. از آثار مهم آنان می‌توان سمفونی‌های درباره‌ی ضیافت شام شاه، «ماگنیفیکات» و «ته‌دوم» را نام برد.

فقط مارک آنتوان شارپانتیه توانست در برابر استبداد زن باتیست لولی ایستادگی کند. شاید به این دلیل که ۱۷ سال بعد از مرگ لولی کبیر ایتالیایی زندگی کرد. از همکاران مولیتر بود و آثار درخشان و شکوهمندی از جمله «ته‌دوم» مشهور را نوشت.

شناسه مشهور یورو- و وزن مدیون ۸ میزن اول «ته‌دوم» مارک آنتوان شارپانتیه است.

لولی به عنوان سرپرست موسیقی تاتر و آهنگساز موسیقی سازی برای شاه، طی ۱۶ سال نام خود را به‌عنوان یگانه موسیقیدان و رهبر ارکستر تحمیل کرد. با مولیتر همکاری می‌کرد، موسیقی رقص‌ها را برای کمدهی - باله‌های او می‌نوشت، مثلاً برای «بورژوازی نجیب‌زاده». هنگام اجرای یکی از آثارش، «ته‌دوم»، با عصای سنگینی که برای رهبری ارکستر و نشانه‌ی ضرب‌ها به کار می‌برد بر پای خود کوبید. پایش سخت صدمه دید و همان ضربه سبب مرگ او شد.

آنکه هندل تقاضای مرخصی کرد تا به انگلیس برود، تا پایان عمر در آنجا اقامت گزید، در لندن، پس از نخستین موفقیت با اپرای «رینالدو»، اوضاع و احوال درخشانی نصیب او شد.

گئورگ فریدریش هندل سال ۱۶۸۵ در شهر هاله آلمان به دنیا آمد و سرنوشت عجیبی در انتظارش بود.

در ۸ سالگی نوازنده ارگ بود. بعدها به تحصیل در رشته حقوق پرداخت که چندان خشنودش نمی کرد. ترجیح داد به ایتالیا برود و کل زندگی اش را وقف موسیقی کند. هر چند موفقیت‌هایی نصیب او می شد، به آلمان بازگشت شاهزاده گزینشگر هاننور سرپرستی کر نمازخانه را به او سپرد.

اما سال ۱۷۱۲ گزینشگر هاننور تاج و تخت انگلیس را تصاحب کرد و هندل که به اوج شهرت رسیده بود در شرایط حساسی قرار گرفت. بهر تقدیر توانست دل حامی سابق را دیگر بار به دست بیاورد: «موسیقی اب» - اثری بسیار زیبا - را به او پیشکش کرد.

پشتکار هندل حیرت‌آور بود. اوراتوریوی «مسیح» را فقط در ۳ هفته ساخت. همان اندازه وقت می برد تا نسخه بردار ورزیده‌ای پارتیتور آن را رونویسی کند.

میراث هندل به همین اندازه حیرت‌انگیز است: ۴۰ اپرا، حدود ۳۰ اوراتوریو، شماری کنسرتو برای ارگ کلیسا که قرار بود در میان بخش‌های اوراتوریوها آنها را بنوازد، چند کنچرتو گروسو، ۵ تهنوم و ...

آثاری که برای اجرا در فضای باز در نظر گرفته شده‌اند، مثل «موسیقی اب» و «موسیقی آنتیشازی»، از زیباترین آثار بر جا مانده گئورگ هندل به شمار می آیند.

از سده ۱۶ تا سده ۱۸ خانواده آلمانی باخ دودمانی تمام‌عیار موسیقیدان شناخته شد. بی‌تردید برجسته‌ترین نماینده آن یوهان سباستیان بود!

باخ در سال ۱۶۸۵ (که سال تولد هندل نیز بود) به دنیا آمد. در ۱۰ سالگی یتیم شد. یوهان سباستیان جوان که شیفته موسیقی بود شب و روز کار می‌کرد و چندان نگذشت که استعداد شگرف خود را در نوازندگی (ارگ، کلیسا و کلاوسن) و همچنین در مطالعه موسیقی نشان داد. به‌ویژه تحت تأثیر آهنگسازان فرانسوی قرار گرفت.

در نوازندگی چنان چیره‌دست بود که در یک مسابقه ارگ‌نوازی شرکت‌کنندگان دیگر را به فرار واداشت.

یوهان سباستیان در دربار چند شاهزاده آلمانی به‌کار پرداخت. اما بی‌تردید شاهزاده شهر کونن بهتر از دیگران نوع موسیقی او را دریافت و ارج نهاد. باخ در دوره‌ای که از لطف و حمایت شاهزاده برخوردار بود، به تألیف شاهکارهای موسیقی سازی - سونیت‌ها و کنسرتوهای براندنبورگ - پرداخت.

باخ بعد از مرگ همسر اولش ماریا باربارا با آوازخوان جوان آنا ماگدالنا ازدواج کرد که از او صاحب سیزده فرزند شد. (از همسر اول هفت فرزند داشت!)

باخ در ۲۸ سالگی به‌مقام کانتور کلیسای تومای قدیس در لایپزیک نائل شد. بنا بر قرارداد او متعهد بود برای هر مراسم کلیسایی اثر تازه‌ای بیافریند. به این ترتیب در کنار تألیفات دیگر، ۳۰۰ کانتات نوشت؛ برای هر یکشنبه‌روزی یک کانتات!

• کانتور: سرپرست موسیقی

